

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Aanleg 3e kolk Prinses Beatrixsluis en verbreding Lekkanaal

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

De Prinses Beatrixsluis is de grootste monumentale binnenvaartsluis van Nederland. Deze sluis ligt in het Lekkanaal bij Nieuwegein. Het Lekkanaal is de belangrijkste rechtstreekse hoofdvaarwegverbinding tussen de havens van Rotterdam en Amsterdam; jaarlijks gaan ongeveer 50.000 schepen door de Beatrixsluis. Omdat steeds grotere schepen het Lekkanaal gebruiken, dreigt de sluis een knelpunt te worden. Voor een betere doorstroming van de scheepvaart verbreden we het Lekkanaal en bouwen we een derde sluisolk. Hiermee bereiken we een snelle, veilige afwikkeling van het goederenvervoer over het Lekkanaal en creëren we ruimte voor extra ligplaatsen voor de schepen.

Vlotte, veilige en betrouwbare doorvaart

De 3e kolk zorgt ervoor dat het scheepvaartverkeer de Prinses Beatrixsluis ook in de toekomst vlot en veilig kan passeren. Dankzij de nieuwe grotere, bredere en diepere kolk is het sluiscomplex geschikt voor binnenvaartschepen van de volgende typen:

- alle schepen tot en met CEMT-klasse Vb;
- motorvrachtschepen tot en met CEMT-klasse VIa;
- tweebaksbrede duwstellen en brede koppelverbanden.

Door de 3e kolk kunnen schepen het sluiscomplex aanzienlijk sneller passeren. Zonder de nieuwe kolk zou de passeertijd in 2030 bijna 1,5 uur zijn; dat wordt met de 3e kolk 30 minuten in 2030. Hiermee voldoet de sluis ruim aan de ambitie van de Rijksoverheid om de gemiddelde passeertijd bij Nederlandse sluisen tot maximaal 45 minuten te beperken.

Planning in vogelvlucht

- 2014: tracébesluit vastgesteld
- 2015: tracébesluit onherroepelijk
- 2015-2016: selecteren aannemer en voorbereidende werkzaamheden
- 2017-2020: bouwperiode

Ontwerp

Op de kaart in deze folder ziet u de belangrijkste punten uit het ontwerp en het Landschapsplan. Het Landschapsplan beschrijft de manier waarop de verbreding van het Lekkanaal en de 3e kolk in het bestaande landschap worden ingepast. Kern van de maatregelen is de aanleg van een 3e kolk aan de oostzijde van de Prinses Beatrixsluis, inclusief een vergroting van de voorhavens voor wachtende schepen. De nieuwe kolk wordt langer, breder en dieper dan de bestaande twee kolken en krijgt een opvallend ontwerp, als een 'snele' in het landschap. Op die manier valt de nieuwe kolk minder op en behoudt de bestaande sluis haar monumentale karakter.

Daarnaast verbreden we het Lekkanaal om extra ligplaatsen voor schepen te creëren. In de ruimtelijke plannen staat in grote lijnen hoe de nieuwe kolk en de voorhavens eruit komen te zien. De aannemer die de 3e kolk gaat bouwen, heeft wel enige vrijheid om het ontwerp aan te passen. Het gaat hier bijvoorbeeld om het type deur in de sluis (rol- of puntdeuren), de exacte locatie voor de 'object trouvés' van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de keuze voor een variant met een onderdoorgang onder het Waterliniedok/Weg van de Binnenvaart.

Luchtfoto van de Prinses Beatrixsluis met huidige kolken

Artist impression van de Prinses Beatrixsluis met 3e kol

Gevolgen voor de omgeving

De verbreding van het Lekkanaal en de aanleg van de 3e kolk hebben effecten op milieu en landschap. De tekst hieronder en de kaart in deze folder maken de belangrijkste gevolgen duidelijk.

Milieueffecten

Natuur

Een deel van de 3e kolk - de nieuwe zuidelijke voorhaven - tast een stuk van de naastgelegen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aan. De EHS is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Nederland. Omdat er op de nieuwe Lekdijk bloemrijk grasland en in de Uiterwaard schraal grasland terugkomt, wordt dit verlies ruimschoots goedgemaakt.

De oppervlakte beschermd natuurgebied wordt zelfs groter. Rond de Beatrixsluis verblijven verschillende beschermde diersoorten, zoals de steenuil, een aantal vleermuissoorten, platte schijfhorens, de bittervoorn, grote en kleine modderkruipers en de heikikker. Diverse maatregelen zorgen ervoor dat de beschermde soorten en hun leefgebied behouden blijven. Denk aan het aanleggen van nieuwe watergangen voor de heikikker en de kleine modderkruiper of het inrichten van nieuwe verblijfplaatsen voor vleermuizen en de bittervoorn. Hierover is meer te lezen in de factsheet flora en fauna.

Geluid en luchtkwaliteit

De verbreding van het Lekkanaal en de aanleg van de 3e kolk leiden niet tot méér scheepvaartverkeer door het sluiscomplex. De hoeveelheid scheepsgeluid bij de Beatrixsluis blijft naar verwachting gelijk of neemt zelfs iets af. Ook de luchtkwaliteit verandert niet; in de nieuwe situatie voldoet deze aan de wettelijke normen. De nieuwe kolk zorgt ervoor dat er op de langere termijn meer grotere schepen door het sluiscomplex varen. Het totaal aantal passerende schepen neemt hierdoor op termijn zelfs iets af.

Kwaliteit van water en bodem

Uit onderzoek blijkt dat de aanleg van de 3e kolk van de Beatrixsluis nauwelijks effect heeft op de bodem en het water in het gebied. Ook de waterkwaliteit blijft vrijwel gelijk. Verder blijkt dat het gebied niet of nauwelijks verontreinigd is.

Veiligheid

Rijkswaterstaat heeft nauwgezet onderzocht welke gevolgen de 3e kolk heeft voor het transport van gevaarlijke stoffen over het water. Het blijkt dat de Prinses Beatrixsluis ook in de nieuwe situatie voldoet aan de wettelijke veiligheidsnormen. Het ontwerp van de te verplaatsen Lekdijk voldoet uiteraard aan de normen voor hoogwaterveiligheid. De sluiswoningen op het complex komen in de nieuwe situatie op een soort eiland te liggen. Uit veiligheids-oogpunt is het dan niet meer verantwoord dat er mensen wonen.

Archeologie

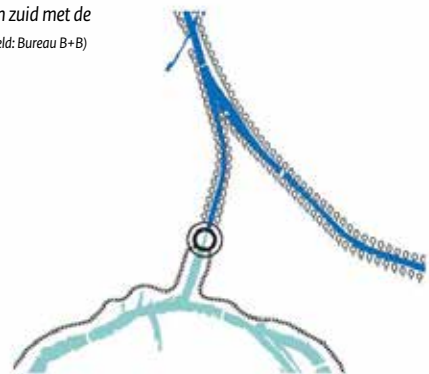
Op een aantal plaatsen in het projectgebied bevinden zich naar verwachting archeologisch waardevolle zaken. Zo'n 5000 jaar v.Chr. stroomden verschillende waterlopen door het gebied. Op de oevers waren mensen actief. Langs de Schalkwijksche Wetering bevindt zich mogelijk een oude ontginningsboerderij uit de late middeleeuwen. Verder liggen in het gebied misschien overblijfselen uit de Tweede Wereldoorlog en mogelijk nog resten uit andere tijden. Het eerste verkennende archeologisch onderzoek bracht bij de monding van de Lek en bij de Schalkwijksche Wetering archeologische aanwijzingen aan het licht voor mogelijke bewoning in het Mesolithicum. Het gaat hier mogelijk om (tijdelijke) nederzettingen van rondtrekkende jagers uit de middensteentijd, na afloop van de laatste ijstijd (circa 10.500 v.Chr.).

Het graven van zogenaamde proefsleuven geeft een indicatie of er daadwerkelijk archeologisch interessante zaken aanwezig zijn. Als dat het geval is, worden deze archeologische vondsten nauwgezet opgegraven om te bewaren voor het nageslacht.

Landschappelijke inpassing

Het gebied rond de Prinses Beatrixsluis kent twee duidelijke gezichten: aan de zuidkant, bij de Lekdijk, ligt een open rivierenlandschap en een brede dijk. De noordkant heeft een meer besloten karakter, onder meer dankzij de bomenrij aan de Liniedijk en een waterkerende damwand. Bij het ontwerp van de 3e kolk heeft Rijkswaterstaat geprobeerd het oorspronkelijke karakter van het landschap te behouden.

Onderscheid in noord en zuid met de sluis als schakelpunt (beeld: Bureau B+B)

Cultuurhistorie

De Prinses Beatrixsluis is een rijksmonument dat stamt uit 1938. Daarom mag de nieuwe kolk het vrije zicht op het bestaande monument niet aantasten. Het ontwerp houdt hier rekening mee: de 3e kolk komt eruit te zien als een 'sneede' in het landschap.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Een van de belangrijkste kenmerken van het landschap rond de Prinses Beatrixsluis en het Lekkanaal is de aanwezigheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW), een monumentale Verdedigingslinie uit de negentiende eeuw. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is beschermd als rijksmonument en staat op de voorlopige lijst van het Rijk om voor te dragen als UNESCO werelderfgoed. Tijdens de aanleg van het Lekkanaal in 1938 is een deel van de linie verplaatst naar de oostzijde van het kanaal.

Om de 3e kolk te kunnen aanleggen en het Lekkanaal te verbreden, is het nodig een aantal verdedigingswerken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie te verplaatsen. Dit zijn onder andere een liniedijk, drie kazematten en een schutsluis. Dit gebeurt op zo'n manier, dat duidelijk zichtbaar is dat zij oorspronkelijk niet op de nieuwe locatie stonden. Dit is een kunstvorm die 'objet trouvé' wordt genoemd: een object wordt bewust uit zijn context gehaald en, als een gevonden voorwerp, ergens anders neergezet.

Wegverkeer

Alle verbindingen voor het verkeer blijven gehandhaafd, maar sommige worden verplaatst. Hieronder leest u over de belangrijkste veranderingen.

Nieuwe brug

Over de 3e kolk komt een nieuwe brug die aansluit op de brug over de bestaande twee kolken. Deze weg is bestemd voor lokaal auto en fietsverkeer. Aan de oostzijde sluit de nieuwe brug aan op het Sluispad-Zuid en het fietspad langs het Waterliniedok.

Sluispad-Noord

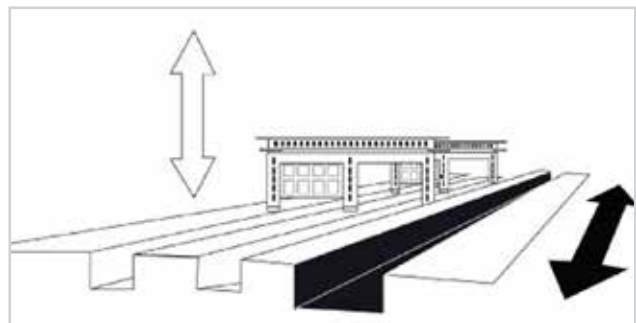
Het Sluispad-Noord verschuift straks naar het oosten. Deze weg wordt dan een doorgaande fietsroute en is alleen toegankelijk voor bestemmingsverkeer en hulpdiensten. Ter hoogte van de sluis loopt de weg onder de bestaande verkeersbrug en de nieuwe brug door naar het zuiden. Het is echter mogelijk dat de aannemer hier kiest voor de variant met een onderdoorgang door het bestaande grondlichaam van het Waterliniedok, zodat het Sluispad hier in een rechte lijn loopt.

Lekdijk-Oost

Ook de Lekdijk-Oost, ten zuiden van de sluis, verschuift samen met de dijk naar het oosten.

Achterweg-Kazernedok

De Achterweg sluit in noordelijke richting aan op de Lekdijk-Oost, net als nu. Ter hoogte van de sluis loopt de weg via het Sluispad de landschapszone over om aan te sluiten op het Kazernedok.

Meer informatie

Voor meer informatie over de aanleg van de 3e kolk van de Prinses Beatrixsluis kunt u bellen met 0800-8002. Dit is de gratis landelijke informatielijn van Rijkswaterstaat. Indien u regelmatig geïnformeerd wilt worden, kunt u zich ook abonneren op onze digitale nieuwsbrief via www.rws.nl/abonneren. U kunt ook onze facebookpagina bekijken: www.facebook.com/PrinsesBeatrixsluis.

Omgeving Beatrixsluis

In de directe omgeving van de Beatrixsluis en het Lekkanaal zijn diverse partijen bezig met projecten die nauw verbonden zijn aan dit project van Rijkswaterstaat, zoals de aanleg van bedrijventerrein 'Het Klooster' door de gemeente Nieuwegein en de UNESCO-nominatie voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Feiten en cijfers Beatrixsluis

Huidige twee kolken (miniatuur is te zien in Madurodam)

- Lengte: 225 meter Breedte: 18 meter
- Geschikt voor schepen met een diepgang van 3,5 meter
- Geschikt voor schepen tot en met CEMT klasse Vb.
- Nieuwe 3e kolk
- Lengte: 270 meter
- Breedte: 25 meter
- Geschikt voor schepen met een diepgang van 4 meter
- Geschikt voor schepen tot en met CEMT klasse VIa

Infobladen

Rijkswaterstaat heeft over een aantal onderwerpen speciale infobladen gemaakt. Dit zijn:

- Flora en fauna.
- Ontwerp.
- Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Deze infobladen vindt u op www.rijkswaterstaat.nl/3ekolkbeatrixsluis onder 'Documenten'.

Dit is een uitgave van **Rijkswaterstaat**
Kijk voor meer informatie op www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002 (ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)
augustus 2014 | CD0814TP133

Medegefinancierd door de Europese Unie
Trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T)

De aansprakelijkheid voor deze publicatie ligt bij de auteur. De Europese Unie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van dit document.

Terug naar de kaart
van het plangebied

3e kolk Prinses Beatrixsluis

Ontwerp

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Impressie van de toekomstige 3e kolk met puntdeuren.

De 3e kolk Prinses Beatrixsluis moet ervoor zorgen dat scheepvaart ook in de toekomst het sluiscomplex vlot en veilig kan passeren. De nieuwe kolk wordt daarom langer, breder en dieper dan de bestaande kolken. Tegelijkertijd moet de nieuwe kolk zo min mogelijk opvallen in het landschap. Hoe ziet het ontwerp eruit en aan welke eisen moet de kolk voldoen?

Waterveiligheid

De Prinses Beatrixsluis maakt onderdeel uit van de primaire waterkering langs de Nederrijn en Lek. De nieuwe kolk moet daarom zo zijn ontworpen dat de kanalen en het land achter de sluis niet overstromen bij extreem hoge waterstanden op de rivier.

In 2015 worden nieuwe hoogwaterveiligheidsnormen verwacht. Dit kan gevolgen hebben voor het ontwerp van de Beatrixsluis en de verplaatsing van de Lekdijk. Rijkswaterstaat en het Hoogheemraadschap 'De Stichtse Rijnlanden' hebben de mogelijke impact van deze nieuwe norm onderzocht. De invulling van deze norm is nog niet precies bekend. Mogelijk betekent dit dat de dijk iets steiler wordt, maar waarschijnlijk niet breder. Voor de nieuwe kolk zullen er weinig zichtbare veranderingen zijn.

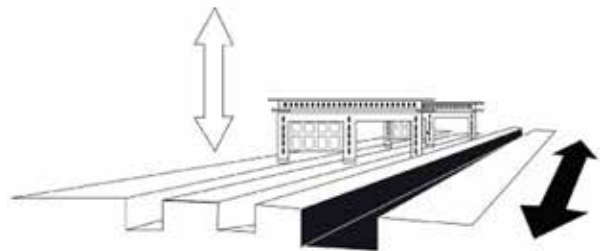
Geen toename kwel in nieuw ontwerp

De Prinses Beatrixsluis ligt in een gebied dat gevoelig is voor kwel, vooral de uiterwaard ten oosten van de Lekdijk. Kwelwater is grondwater dat door drukverschil naar de oppervlakte stroomt. Vanwege het verschil in waterstanden tussen het Lekkanaal en de watergangen in bedrijventerrein Het Klooster, stroomt er water vanuit het kanaal richting Het Klooster. Het kwelwater heeft geen gevolgen voor de veiligheid van de dijk; het ontwerp van de nieuwe

Lekdijk is zo gemaakt dat de kwel niet zal toenemen. Wel kan kwel bij hoge waterstanden in de Lek leiden tot drassigheid in het gebied direct achter de Lekdijk. In het waterhuishoudingsplan van Het Klooster wordt hiermee rekening gehouden.

Onopvallend ontwerp

De Prinses Beatrixsluis stamt uit 1938 en is een rijksmonument dat in de wijde omgeving zichtbaar is. Rijkswaterstaat heeft de 3e kolk daarom zo ontworpen dat het beeld van het historische sluiscomplex intact blijft. Het ontwerp is onopvallend en ziet eruit als een 'sne' in het landschap. De nieuwe kolk krijgt ook geen heftorens zoals de bestaande sluis. Dit betekent dat de 3e kolk wordt uitgerust met een ander type deur.

Impressie ontwerp als 'sne' in het landschap

Sluisdeuren

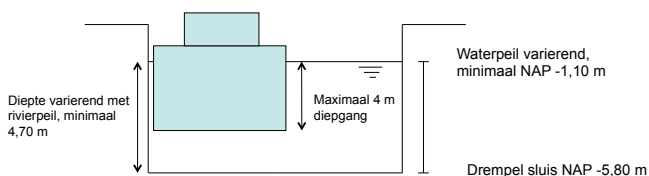
Er bestaan verschillende soorten sluisdeuren. Voorbeelden zijn rol-, hef- of puntdeuren. De aannemer kan de meest optimale deur kiezen die past bij het detailontwerp. De deur moet natuurlijk wel voldoen aan de eisen van Rijkswaterstaat. Denk bijvoorbeeld aan

Terug naar de kaart
van het plangebied

veiligheid of de voorwaarde dat de nieuwe kolk niet mag opvallen in het landschap.

Afmetingen 3e kolk

De grootte van de nieuwe kolk is vastgelegd door de minister van Infrastructuur en Milieu, waarbij is bepaald dat de nieuwe kolk 270 meter lang en 25 meter breed wordt. De 3e kolk krijgt een sluisdrempel die op een diepte van 5,8 meter beneden NAP ligt, zodat schepen met een diepgang van maximaal 4 meter door de sluis kunnen. De huidige kolken zijn duidelijk kleiner: 225 meter lang en 18 meter breed. Ze kunnen schepen doorlaten tot een diepgang van 3,5 meter.

Tekening sluisdiepte

Bredere voorhavens

De voorhavens van de Prinses Beatrixsluis worden verbreed om de nieuwe sluis ook voor grotere schepen veilig en toegankelijk te maken: die moeten aan beide kanten van de sluis genoeg ruimte hebben om te manoeuvreren. Om voldoende ruimte voor de zuidelijke voorhaven te realiseren, wordt de 3e kolk zo ver mogelijk naar het noorden aangelegd, maar wel vóór de brug bij de Weg van de Binnenvaart.

Verbreding Lekkanaal

Om ruimte te maken voor de nieuwe kolk en voorhavens, wordt het Lekkanaal verbreed; de Lekdijk en de Liniedijk aan de oostkant van het kanaal schuiven een stuk op naar het oosten. Ook ten noorden van de Schalkwijksche Wetering wordt het kanaal verbreed. Hier creëert Rijkswaterstaat extra overnachtingsplaatsen voor schepen.

Sluiseiland

De markante witte huisjes op het bestaande sluiscomplex komen na aanleg van de 3e kolk op een soort eiland te liggen. Deze voormalige sluiswachterswoningen verliezen hun woonfunctie. Rijkswaterstaat en de gemeente Nieuwegein beraden zich over de vraag of deze voormalige sluiswachterswoningen behouden blijven, en zo ja, welke functie ze dan krijgen.

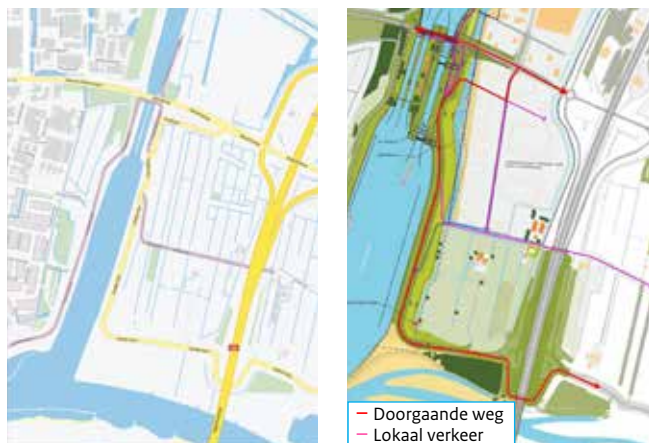
Aanpassingen wegennet

Om de 3e kolk aan te kunnen leggen, is het nodig om de wegen in het gebied op een aantal punten aan te passen. Zo schuift het Sluispad-Noord straks op naar het oosten. De weg wordt een doorgaande fietsroute die alleen toegankelijk is voor bestemmingsverkeer en hulpdiensten. Over de 3e kolk bouwt Rijkswaterstaat een nieuwe brug voor lokaal verkeer, die aansluit op de brug over de bestaande twee kolken.

De route voor het autoverkeer van de A27 en Nieuwegein naar het oosten wordt gewijzigd. Deze ontsluiting loopt in de toekomst vanaf de kruising Waterliniedok – Defensiedok. Er blijft een directe verbinding bestaan van de Achterweg en de Waalseweg met de A27 en Nieuwegein.

Ontsluitingsweg bedrijventerrein Het Klooster

Eind 2013 heeft Rijkswaterstaat samen met onder andere de gemeenten Nieuwegein en Houten besloten om de nieuwe ontsluitingsweg bij bedrijventerrein Het Klooster anders vorm te geven dan in het Ontwerp-Tracébesluit (OTB) van Rijkswaterstaat is opgenomen. In het wegontwerp van het OTB zou het verkeer van en naar de A27 over de Achterweg rijden. In het nieuwe voorstel schuift de aansluiting een stuk op richting de Prinses Beatrixsluis en komt de ontsluitingsweg tussen de bedrijven te liggen. Dit voorstel wordt verder uitgewerkt en als wijziging in het Tracébesluit opgenomen.

Links: Bestaande wegenstructuur. Rechts: impressie nieuwe wegenstructuur.

Meer informatie

Wilt u meer weten over de 3e kolk Prinses Beatrixsluis? Nieuws, achtergronden en de planning van het project vindt u op de website van Rijkswaterstaat: www.rws.nl/3ekolkbeatrixsluis. Bekijk ook onze facebookpagina via www.facebook.com/PrinsesBeatrixsluis of abonneer u op de digitale nieuwsbrief via www.rijkswaterstaat.nl/abonneren.

Dit is een uitgave van **Rijkswaterstaat**

Kijk voor meer informatie op www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002 (ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)
januari 2014 | CD0114TP0098B

Medegefinancierd door de Europese Unie
Trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T)

De houder aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade van welke aard ook die voortvloeit uit het gebruik van de inhoud van dit document.

3e kolk Prinses Beatrixsluis Nieuwe Hollandse Waterlinie

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Kazemat Vreeswijk-Oost

Een van de belangrijkste kenmerken van het landschap rond de Prinses Beatrixsluis en het Lekkanaal is de aanwezigheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW), een monumentale militaire verdedigingslinie uit de negentiende eeuw. De linie loopt van Muiden tot aan de Biesbosch, is 80 km lang en 5 km breed. Om de nieuwe 3e kolk van de Prinses Beatrixsluis aan te kunnen leggen, is het nodig om een deel van deze linie te verplaatsen.

Wat gaat er precies gebeuren?

Om ervoor te zorgen dat grotere schepen ook in de toekomst vlot, veilig en betrouwbaar de Prinses Beatrixsluis kunnen passeren, krijgt het sluiscomplex er aan de oostkant een 3e kolk bij. Ook verbreedt Rijkswaterstaat het Lekkanaal. Dat heeft gevolgen voor een aantal verdedigingswerken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie langs de oostkant van het kanaal. Die moeten verplaatst worden voor de nieuwe kolk en de verbreding van het Lekkanaal.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een verdedigingslinie die dienst deed tussen 1815 en 1940. De linie moest een vijandelijke opmars uit het oosten naar het westen van Nederland tegenhouden. Water was het belangrijkste wapen. Als de vijand naderde, konden de Nederlandse strijdkrachten grote stukken land onder water zetten om het gebied ontoegankelijk te maken. In essentie bestaat het defensiesysteem uit drie hoofdstructuren; de Liniedijk, een ketting van inundatievelden en een systeem van militaire elementen. In het bijzonder gaat het voor dit gebied om de late aanlegfase van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, waardoor er sprake is van zeldzame

structuren en elementen. Het is een prachtig open gebied waar bezoekers de mystiek van deze geschiedenis volop kunnen beleven.

Om welke verdedigingswerken gaat het?

Binnen het plangebied van het Ontwerp-Tracébesluit worden twee kazematten (Schalkwijksche Wetering en Vreeswijk-Oost) en de schutsluis Schalkwijksche Wetering verplaatst. De Liniedijk schuift zo'n 100 meter naar het oosten op. Binnen het plangebied van de verbreding van het Lekkanaal worden de kazemat Houtense Wetering, palengroepen en een duikerfront verplaatst. Het uitwateringswerk kan wel blijven liggen.

Artistieke vorm

De verplaatsing van de verdedigingswerken gebeurt zo, dat duidelijk zichtbaar is dat zij oorspronkelijk niet op de nieuwe locatie stonden. Dit is een kunstvorm die 'objets trouvés' wordt genoemd: de objecten worden als een gevonden voorwerp uit hun context gehaald en ergens anders neergezet, wat de artistieke waarde vergroot. Voor de kunstvorm is ook gekozen omdat 'nabouwen' van dit deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie de historische werkelijkheid geweld aan zou doen. De verdedigingslinie heeft immers nooit op de nieuwe plek gestaan.

Aanvraag werelderfgoedstatus

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is beschermd als rijksmonument en staat op de voorlopige lijst van het Rijk om voor te dragen als UNESCO werelderfgoed. Het duurt naar verwachting nog wel even voordat er duidelijkheid is over de werelderfgoedaanvraag: tussen 2016 en 2025 wordt bekend of UNESCO de Nieuwe Hollandse Waterlinie de status van werelderfgoed toekent.

Impressie van een 'object trouvé': een gevonden voorwerp dat ergens anders wordt neergezet.

Gevolgen aanvraag werelderfgoed

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van het ministerie van OC&W, het projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie, Rijkswaterstaat, de provincie Utrecht en de gemeente Nieuwegein hebben gezamenlijk laten onderzoeken welke gevolgen de projecten 3e kolk, verbreding Lekkanaal en het bedrijventerrein Het Klooster hebben voor de mogelijke werelderfgoedstatus van de verdedigingslinie. Het is de eerste keer dat zo'n onafhankelijke erfgoedstudie - een Heritage Impact Assessment - in Nederland is uitgevoerd. In de zomer van 2013 concludeerden de onderzoekers dat er sprake is van een 'significant risico' voor de nominatie.

Onderzoek varianten

Voor UNESCO is het belangrijk dat Rijkswaterstaat en de gemeente kunnen aantonen dat er alles aan gedaan is om negatieve gevolgen te voorkomen. Rijkswaterstaat heeft in 2013 daarom verschillende varianten van het ontwerp voor de 3e kolk onderzocht die negatieve gevolgen voor de verdedigingswerken zoveel mogelijk vermijden. Bijvoorbeeld het deels laten liggen van de Liniedijk of het verplaatsen van de 3e kolk naar de westzijde. Geen van de varianten blijkt haalbaar, omdat zij een vlotte en veilige doorvaart van binnenvaartschepen in de weg staan.

Een andere mogelijkheid om de gevolgen voor de waterlinie te verzachten, ligt op het grondgebied van de gemeente Nieuwegein. Tussen bedrijventerrein Het Klooster en het sluiscomplex ligt een inundatieveld, onderdeel van de waterlinie. Dit veld kon onder water worden gezet als de vijand naderde. Het veld is echter door het bedrijventerrein aangetast. Door meer water toe te laten

rond en in het bedrijvenpark is het mogelijk het karakter van het inundatieveld meer zichtbaar te maken.

Meer informatie

Wilt u meer weten over de 3e kolk Prinses Beatrixsluis? Nieuws, achtergronden en de planning van het project vindt u op de website van Rijkswaterstaat: www.rws.nl/3ekolkbeatrixsluis. Bekijk ook de Facebookpagina via www.facebook.com/PrinsesBeatrixsluis of abonneer u op de digitale nieuwsbrief via www.rijkswaterstaat.nl/abonneren

Dit is een uitgave van **Rijkswaterstaat**
Kijk voor meer informatie op www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002 (ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)
januari 2014 | CD0114TP0098D

Medegefinancierd door de Europese Unie
Trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T)

De houder aanvaardt aansprakelijkheid voor deze publicatie ligt bij de auteur. De Europese Unie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van dit document.

Steenuil

Rijkswaterstaat heeft verschillende onderzoeken uitgevoerd om te bepalen welke gevolgen de 3e kolk Prinses Beatrixsluis heeft voor de natuur. Voor de omliggende natuurgebieden blijven negatieve effecten grotendeels uit. Wel gaat de aanleg van de nieuwe kolk mogelijk ten koste van het leefgebied van een aantal beschermde diersoorten zoals de steenuil. Daarvoor zoekt Rijkswaterstaat vervangend leefgebied.

Ecologische Hoofdstructuur

De aanleg van de 3e kolk Prinses Beatrixsluis overlapt voor een deel de Ecologische Hoofdstructuur. De Ecologische Hoofdstructuur of EHS is een aaneengesloten netwerk van natuurgebieden in Nederland. Het gaat om een kleine twee hectare (bijna vier voetbalvelden) op de meest westelijke hoek van de uiterwaard, waar de Lek en het Lekkanaal elkaar kruisen. Hier komt de nieuwe zuidelijke voorhaven te liggen. In de nieuwe situatie wordt dit gebied grotendeels water. De uiterwaard bestaat op dit moment uit 'nieuwe natuur': begraasde weidegrond die in de toekomst tot natuur wordt omgevormd.

Tegenover deze aantasting van de EHS staat echter het scheppen van nieuw natuurgebied, met name een nieuwe, bloemrijke groenstrook langs de verplaatste Lek- en Liniedijk. Dit gebied is groter (3,6 hectare) dan de EHS-natuur die aangetast wordt. Ook is het voor zoogdieren, vogels en insecten een aantrekkelijk leefgebied dankzij de rijkdom aan plantensoorten en bloemen. Dit maakt het verlies van het oorspronkelijke EHS-gebied meer dan goed.

3e kolk Prinses Beatrixsluis

Flora en fauna

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Natuurbescherming

De nieuwe sluiscolk van de Prinses Beatrixsluis heeft geen negatieve effecten op andere beschermde natuurgebieden. Die liggen te ver weg. Het dichtstbijzijnde natuurgebied ligt op 8 kilometer afstand (Beschermd Natuurmonument de Raaphof in de gemeente Bunnik) en de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op 9 kilometer afstand (Uiterwaarden Lek, Zouweboezem en Lingegebied & Diefdijk-Zuid). In het gebied rond de Prinses Beatrixsluis leven geen bedreigde diersoorten.

Beschermde dieren

In het gebied rond de Prinses Beatrixsluis leven verschillende beschermde diersoorten. De heikikker bijvoorbeeld, maar ook vleermuizen, de steenuil, de bittervoorn en de grote en kleine modderkruiper. De aanleg van de 3e kolk kan negatieve effecten hebben op het leefgebied van deze diersoorten. Rijkswaterstaat zorgt er daarom voor dat voorafgaand aan de aanleg elders nieuw leefgebied wordt gerealiseerd. Dit is de kern van het zogeheten compensatieplan. Hieronder leest u de belangrijkste compensatiemaatregelen die Rijkswaterstaat wil nemen. De noodzakelijke kap van deze bomen vernietigt deze functie tijdelijk. Als compensatiemaatregel zal Rijkswaterstaat de populieren na de werkzaamheden herplanten.

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde dieren die het gebied rond het sluiscomplex onder meer gebruiken om te jagen en te overwinteren. Dat laatste doen zij in een aantal van de leegstaande

Gewone dwergvleermuis

verdedigingswerken. In het gebied komen onder meer de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de watervleermuis voor.

In de kazematten Vreeswijk-Oost en de Schalkwijkse Wetering bevinden zich twee winterverblijfplaatsen van de baardvleermuis en de gewone grootvleermuis. De kazematten worden in het ontwerp voor de 3e kolk Prinses Beatrixsluis verplaatst. Daarom zorgt Rijkswaterstaat voor twee nieuwe verblijven in het gebied. De twee locaties zijn inmiddels gevonden, waarmee het verdwijnen van de twee oorspronkelijke winterverblijfplaatsen in elk geval is gecompenseerd.

Vleermuizen gebruiken de populierenrij langs het Lekkanaal als vlieg- en migratieroute. De noodzakelijke kap van deze bomen vernietigt deze functie.

Tijdens de werkzaamheden krijgen de vleermuizen op enkele vliegroutes over het kanaal mogelijk last van licht (bouwlampen) en trillingen en geluid (heiwerkzaamheden). Ook worden enkele paarlocaties verstoord. Daarom gelden er beperkingen voor het heien en het gebruik van licht. Voordat de werkzaamheden beginnen, zorgt Rijkswaterstaat voor nieuwe (tijdelijke) paarverblijfplaatsen, bijvoorbeeld in de vorm van platte vleermuiskasten.

Steenuil

In het gebied rond de Prinses Beatrixsluis komt ook de beschermde steenuil voor. Uit onderzoek van Rijkswaterstaat blijkt dat van één steenuilenpaartje de vaste verblijfplaats en essentieel leef- en foeragegebied worden aangetast.

Rijkswaterstaat is daarom op zoek naar nieuwe leefgebieden voor de steenuil. Er zijn geen mogelijkheden voor een nieuwe nestlocatie voor steenuilen rond de Beatrixsluis. Kansrijke plekken zijn wel gevonden in Tull en 't Waal in Houten. Naar verwachting is er begin 2014 duidelijkheid over een nieuw thuis voor de steenuilen.

Grote en kleine modderkruiper, bittervoorn en platte schijfhoorn

In sloten rond de Prinses Beatrixsluis en in de Schalkwijkse Wetering leven de grote en kleine modderkruiper en de bittervoorn, drie beschermde vissoorten. Ook de platte schijfhoorn, een beschermde zoetwaterslak, komt in deze watergangen voor. Voor de aanleg van de 3e kolk is het nodig een aantal sloten te dempen, waardoor leefgebied van deze soorten verloren gaat. Ook hebben de vissoorten last van trillingen tijdens de werkzaamheden (heien).

Heikikker

Rijkswaterstaat en de gemeente Nieuwegein hebben afgesproken nieuw leefgebied voor de grote en kleine modderkruiper, de bittervoorn en de platte schijfhoorn te scheppen in de watergangen van het bedrijventerrein Het Klooster.

Heikikker

De heikikker is een beschermde kikkersoort die ook voorkomt in het gebied rond de Prinses Beatrixsluis. De meeste van deze amfibieën leven ten zuiden van het Waterliniedok en ten noorden van de Achterweg. Door de aanleg van de 3e kolk Prinses Beatrixsluis wordt het leefgebied van de heikikker vernietigd. Ook hebben de heikkikkers last van trillingen tijdens de werkzaamheden. Om de kikkers te beschermen, sluit Rijkswaterstaat vóór de start van de werkzaamheden het hele werkgebied rond de nieuwe sluisolk af met een amfibieëraster. Daarna worden de heikkikkers (en andere amfibieën) afgevangen. Deze worden weer uitgezet in het nieuwe leefgebied dat samen met de gemeente Nieuwegein wordt aangelegd in de watergangen van het bedrijventerrein Het Klooster. Het amfibieëraster voorkomt dat de amfibieën weer het werktein op gaan.

Broedende vogels

Rijkswaterstaat zal ervoor zorgen dat de werkzaamheden de broedende vogels niet verstoren.

Meer informatie

Wilt u meer weten over de 3e kolk Prinses Beatrixsluis? Nieuws, achtergronden en de planning van het project vindt u op de website van Rijkswaterstaat: www.rws.nl/3ekolkbeatrixsluis. Bekijk ook onze facebookpagina via www.facebook.com/PrinsesBeatrixsluis of abonneer u op de digitale nieuwsbrief via www.rijkswaterstaat.nl/abonneren.

Dit is een uitgave van Rijkswaterstaat
Kijk voor meer informatie op www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002 (ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)
januari 2014 | CD0114TP0098C

Medegefinancierd door de Europese Unie
Trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T)

De houder aanvaardt aansprakelijkheid voor deze publicatie op tijd bij de auteur. De Europese Unie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van dit document.

Tracébesluit
3e kolk Prinses Beatrixsluis

Wijzigingen ten opzichte van het Ontwerp-Tracébesluit

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Om ervoor te zorgen dat het scheepvaartverkeer de Prinses Beatrixsluis bij Nieuwegein ook in de toekomst vlot en veilig kan passeren, komt er een extra kolk bij. Door deze 3e kolk hoeven schepen minder lang te wachten en kunnen ook de grotere vaartuigen de sluis veilig passeren. Het zogeheten Ontwerp-Tracébesluit 3e kolk Prinses Beatrixsluis (OTB) van januari 2014 was de uitwerking van het besluit om de 3e kolk aan te leggen. Naar aanleiding van reacties op het OTB en nieuwe inzichten heeft de minister van Infrastructuur & Milieu in augustus 2014 het Tracébesluit (TB) vastgesteld. Het TB ligt vanaf maandag 8 september tot en met maandag 20 oktober 2014 ter inzage. De samenvatting van de verschillen tussen het OTB en het TB heeft u nu in handen.

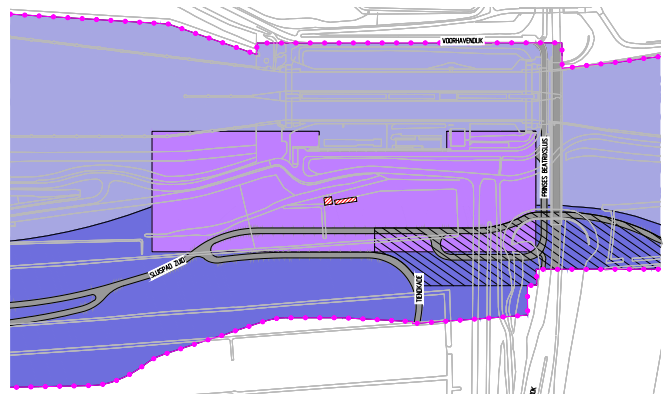
Wegontsluiting richting de Achterweg

In het Ontwerp-Tracébesluit zou het doorgaande verkeer naar en vanuit Tull en 't Waal over het bedrijventerrein Het Klooster, via de Achterweg en de Lekdijk-Oost naar de A27 en Nieuwegein worden geleid. Op basis van inspraakreacties is besloten de ontsluiting min of meer in eenzelfde situatie terug te brengen. De directe aansluiting op de Achterweg is vervallen, waardoor zorgen bij de bewoners uit de omgeving zijn weggenomen.

Mogelijke onderdoorgang onder Waterliniedok

In het Ontwerp-Tracébesluit liep het Sluispad ter hoogte van de Beatrixsluis onder de nieuwe brug over de 3e sluis kolk door, langs het landhoofd van de brug van het Waterliniedok. Het Tracébesluit maakt het tevens mogelijk om het Sluispad als een rechte lijn door te trekken, met een onderdoorgang onder het Waterliniedok door.

Hierdoor heeft de aannemer de keuze tussen deze twee varianten.

'Het zwart gearceerde deel in deze uitsnede van de tracékaart toont waar de variant met de onderdoorgang kan komen'.

Inpassing Nieuwe Hollandse Waterlinie

In het landschap rondom de Beatrixsluis is het rijksmonument de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) nadrukkelijk aanwezig. Dit landschap wordt beïnvloed door drie projecten: de aanleg van de 3e kolk van de Beatrixsluis, de verbreding van het Lekkanaal en de aanleg van het aangrenzende bedrijventerrein Het Klooster. Op basis van intensief overleg met omgevingspartijen is de landschappelijke inpassing op diverse punten gewijzigd ten opzichte van het OTB. Deze wijzigingen zijn verwerkt in het landschapsplan, dat tegelijk met het TB wordt gepubliceerd.

Vlakken, lijnen en objecten

In de Nieuwe Hollandse Waterlinie is de relatie tussen vlakken (de voormalige inundatievelden), lijnen (verdedigingslijnen als de Liniedijk) en objecten (bv. de kazematten) cruciaal. Het landschapsplan streeft naar een goed evenwicht tussen deze elementen in de nieuwe situatie, zodat het landschap zo herkenbaar mogelijk blijft.

Objets trouvés

Door de verbreding van het Lekkanaal en de aanleg van de 3e kolk worden onder meer drie kazematten, een liniedijk en een schutsluis van de Nieuwe Hollandse Waterlinie verplaatst naar de landschapszone tussen het Lekkanaal en Het Klooster. Het landschapsplan heeft ook voor de liniedijk bepaald dat deze, evenals de kazematten en de schutsluis, op zijn nieuwe plek in het landschap wordt gepresenteerd als 'objets trouvés': objecten die bewust uit hun eigen context zijn gehaald en, als gevonden voorwerpen, ergens anders neergezet. Een bezoeker ziet daardoor straks duidelijk dat deze objecten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie oorspronkelijk op een andere plek stonden. Zo is de geschiedenis van deze plek toch beleefbaar.

De Klare Lijn

Een andere wijziging is dat de geplande verspringende westelijke bebouwingslijnen van bedrijvenpark Het Klooster worden vervangen door rechte lijnen, parallel aan de dijk. De 'Klare Lijn' markeert hier de ruimtelijke overgang van de brede waterzone naar de herkenbare rand van de bedrijfsbebouwing. De 'Klare Lijn' verschaft hiermee een heldere, waterrijke identiteit aan de rand van Het Klooster. Door het toepassen van dit principe is de waterpartij naast het bedrijvenpark op sommige plekken breder of juist smaller dan in het OTB.

Gedetailleerde informatie over de wijzigingen kunt u vinden in de oplegnotitie 'Actualisatie milieueffecten', dat tegelijk met het Tracébesluit 3e kolk Prinses Beatrixsluis ter inzage ligt.

'Klare Lijn' ter hoogte van de Schalkwijkse Wetering'.

Parkeerplaats Lekdijk

Door de aanleg van de 3e kolk moet de geplande parkeerplaats uit het aangrenzende project 'Ruimte voor de Lek' langs de Lekdijk ruim honderd meter worden verplaatst. Om die reden is de parkeerplaats, die plaats biedt aan zes voertuigen en 10 fietsen, nu

opgenomen in het Tracébesluit 3e Kolk Beatrixsluis. Vanaf de parkeerplaats kunnen recreanten via een trap en een wandelpad naar het uitzichtpunt in de uiterwaard lopen.

Geen informatieavonden

Omdat de wijzigingen ten opzichte van het Ontwerp-Tracébesluit relatief beperkt zijn, worden er geen informatieavonden gehouden.

Beroep instellen

Belanghebbenden die een zienswijze op het Ontwerp-Tracébesluit hebben ingediend, kunnen beroep aantekenen tegen het Tracébesluit. Dit geldt ook voor belanghebbenden wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat zij geen zienswijze op het Ontwerp-Tracébesluit naar voren hebben gebracht.

Beroep aantekenen kan van 9 september 2014 tot en met 20 oktober 2014 door een beroepschrift te sturen naar:

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State,
Postbus 20019

2500 EA Den Haag

Meer informatie over hoe u in beroep gaat, vindt u op de website van het Platform Participatie, www.platformparticipatie.nl

Waar kunt u het Tracébesluit vinden?

Vanaf 8 september kunt u het Tracébesluit inclusief bijlagen inzien op de volgende locaties:

- Het ministerie van Infrastructuur en Milieu, Plesmanweg 1-6 in Den Haag.
- Het provinciehuis van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6 in Utrecht.
- Het gemeentelijk informatiecentrum van Nieuwegein (Stadsplein 1).
- Het gemeentekantoor van Houten (Onderdoor 25).
- Het kantoor van Rijkswaterstaat Midden-Nederland, Griffioenlaan 2 in Utrecht.

Vragen en nadere informatie

Alle documenten over het Tracébesluit 3e kolk Prinses Beatrixsluis zijn vanaf 8 september beschikbaar op www.platformparticipatie.nl/3ekolkbeatrixsluis. Ook wordt de procedure toegelicht. Voor vragen over de procedure kunt u terecht bij het Platform Participatie, telefoon 070 456 94 02. Voor aanvullende informatie over het project kunt u terecht op de website van Rijkswaterstaat: www.rws.nl/3ekolkBeatrixsluis. Hier kunt u vanaf 8 september 2014 ook terecht voor de belangrijkste documenten aangaande het Tracébesluit: het Tracébesluit, de Nota van Antwoord, het Landschapsplan en de oplegnotitie 'Actualisatie milieueffecten'. Via de informatielijn van Rijkswaterstaat kunt u uw vragen over het project stellen.

 Medegefinancierd door de Europese Unie
Trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T)

De houder aanvaardt aansprakelijkheid voor deze publicatie opzij de auteur. De Europese Unie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van dit document.

Dit is een uitgave van Rijkswaterstaat

Kijk voor meer informatie op www.rijkswaterstaat.nl

of bel 0800 - 8002 (ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)

augustus 2014 | CD0814TP124